Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

21.4.2021

Eduskunnan ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Dnro 43/2021

Lausunto ympäristövaliokunnalle biokaasun sisällyttämisestä jakeluvelvoitteeseen HE48/2021vp

MTK pitää biokaasun sisällyttämistä liikenteen jakeluvelvoitteeseen kannatettavana. Muutos tuo polttoaineiden jakelijoille lisää vaihtoehtoja liikenteen jakeluvelvoitteen täyttämiseksi.

MTK pitää perusteltuna, että jakeluvelvoitetta ei ole ulotettu aivan pienimpiin toimijoihin. TEM on perustellut jakeluvelvoitteen soveltumisrajaa sillä, että jakeluvelvoitteesta tulee sekä toimijoille että viranomaisille hallinnollisia kustannuksia. Ei olisi tarkoituksenmukaista ulottaa jakeluvelvoitetta aivan pienimpiin toimijoihin, kun otetaan huomioon velvoitteesta yrityksille aiheutuvat kustannukset suhteessa toimitettuun polttoainemäärään sekä viranomaisille toiminnan valvonnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset. MTK pitää onnistuneena HE sisällytettyä ratkaisua, jossa jakelijat voisivat vapaaehtoisesti hakeutua jakeluvelvoitteen piiriin, mikäli niiden kalenterivuonna toimittamien polttoaineiden määrä jäisi alle pakollisen jakeluvelvoitteen soveltamisrajan.

MTK huomauttaa, että jakeluvelvoitteen laajentaminen biokaasuun koskee liikennettä. MTK:n näkemyksen mukaan on huolehdittava, että biokaasu lämmityksessä säilyy jatkossakin verottomana.

MTK kiinnittää huomiota, että lausunnoissaan (MmVL 5/2017 vp ja MmVL 10/2018 vp) eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta katsoi, että ruuantuotannon kanssa kilpailemattomia biomassoja käytettäessä ei tule asettaa lainkaan tuotantokattoa vasta kehityksensä alussa olevalle toiminnalle - kuten Suomessa biokaasun tuotannolle.

Jakeluvelvoitelainsäädännöllä toimeenpannaan paitsi uusiutuvan energian direktiivin ja Marinin hallitusohjelman tavoitteet, myös se toteutuuko eduskunnan tahtotila edellä mainitussa asiassa. MTK:n näkemyksen mukaan kaikkien kolmen toteuttaminen jakeluvelvoitelainsäädännössä on mahdollista siten, että biokaasun tuotanto voi Suomessa kehittyä.

Käytännössä asia kulminoituu erilaisten nurmien määrittelyyn jakeluvelvoitelainsäädännön soveltamisessa. MTK:n näkemyksen mukaan viherlannoitusnurmen, suojavyöhykekasvillisuuden, viljelyn aluskasvin seoksen, pilaantuneiden rehujen ja nurmien, jotka eivät kelpaa eläinrehuksi käsittely on selkeää. Ne on Energiaviraston hyväksymissä kestävyysjärjestelmissä katsottu tähteiksi ja jätteiksi: (https://energiavirasto.fi/biomassojen-ja-biopolttoaineiden-kestavyys). MTK esittää, että tämä todettaisiin jakeluvelvoitelain soveltamisen selkeyttämiseksi lain perusteluissa tai esitöissä.

Käytännön maataloustoiminnan kannalta keskeinen syöte on normaali säilörehunurmi, jota kasvatetaan eri biologisista lajikkeista. MTK:n näkemyksen mukaan nämä nurmilajikkeet, jotka eivät sellaisenaan tule tähteiksi ja jätteiksi määritellyiksi, ovat liitteen A mukaisia tärkkelyspitoisuudeltaan alhaisia heinämäisiä energiakasveja.

Määritelmällisesti ne on tärkeää erottaa Uusiutuvan energian direktiivissä määritellystä ravinto ja rehukasvista, koska mikään nurmilajike ei ole paljon tärkkelystä sisältävä viljelykasvi eikä sokeri- tai öljykasvi. Uusiutuvan energian direktiivin 2 artiklan toisen alakohdan 39 alakohdan mukaisesti

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

paljon tärkkelystä sisältävillä viljelykasveilla tarkoitetaan viljakasveja, riippumatta siitä, käytetäänkö vain jyvät vai koko kasvi kuten rehumaissi, mukulakasveja ja juurikasveja, kuten peruna, maa-artisokka, bataatti, maniokki ja jamssi, ja varsimukulakasveja, kuten taaro ja kaakaotaaro. Mukula ja juurikasvien muiden kuin syötäväksi kelpaavien osien käyttäminen on mahdollista. Sivulause ”riippumatta siitä, käytetäänkö vain jyvät vai koko kasvi”, koskee vain viljakasveja, kuten rehumaissia. Käytettäessä liitteen A mukaisia tärkkelyspitoisuudeltaan alhaisia heinämäisiä energiakasveja biokaasun tuotantoon on viljelyn päästöt huomioitava kestävyyskriteerien laskennassa. MTK:n näkemyksen mukaan jakeluvelvoitelain soveltamista ja valvontaa selkeyttäisi, että koko yllä mainittu todettaisiin lain perusteluissa tai esitöissä ja huomioitaisiin se, että tähteillä, jätteillä ja liitteen A mukaisilla raaka-aineilla, kuten tärkkelyspitoisuudeltaan alhaisilla heinämäisillä energiakasveilla voidaan täyttää jakeluvelvoitelain lisävelvoitteita. Tämä ei nyt selvästi käy esille pykälästä 5 eikä perusteluista, vaikkakin tärkkelyspitoisuudeltaan alhaiset heinämäiset energiakasvit on mainittu A osan raaka-aineluettelossa.

Näin ollen Uusiutuvan energian direktiivin 26 artiklan kohdan 1 tai kohdan 2 mukaisia rajoitteita tai Suomen oloissa 2% kattoa ei sovelleta yllämainittuja tärkkelyspitoisuudeltaan alhaisilla heinämäisillä energiakasveja biokaasun tai muiden kehittyneiden biopolttoaineiden raaka-aineena käytettäessä. Tämä on MTK:n näkemyksen mukaan hyväksyttävä ja direktiivin mukainen menettely, koska direktiivi sallii jäsenvaltiolle erottaa toisistaan erityyppiset ravinto- ja rehukasvipohjaiset biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet ottaen huomioon parhaan saatavilla olevan tieteellisen näytön epäsuorasta maankäytön muutoksesta aiheutuvista vaikutuksista. Suomessa ei ole realistista olettaa, että biokaasun tuotanto laajetessaankaan voisi aiheuttaa epäsuoraa maankäytön muutosta metsästä pelloksi. Metsien raivaamisessa pelloksi biokaasun tuotantoa varten ei olisi mitään taloudellista järkeä. On huomion arvoista ja mm. Kansallisen biokaasuohjelman laatimisen yhteydessä tunnistettua, että biokaasun tuotantoa on erittäin vaikeaa saada kannattavaksi edes olemassa olevista jäte-, tähde-, tai muista raaka-aineresursseista.

Vastaava käytettävän raaka-ainepohjan vaikutus tulisi näkyä myös polttoaineverolain 4§ soveltamisessa, koska mitä kestävyyslaissa taikka sen nojalla säädetään tai määrätään jätteistä, tähteistä, syötäväksi kelpaamattomasta selluloosa-aineksesta tai lignoselluloosasta, on noudatettava sovellettaessa verotaulukkoa T-lyhenteellä merkittyihin tuoteryhmiin.

Huomion arvoista on, että MTK:n esitykset noudattaisivat teknologianeutraalia tapaa toteuttaa jakeluvelvoite erilaisten biopolttonesteiden ja biokaasujen välillä. Ellei esityksiä huomioida on ilmeistä, ettei teknologianeutraliteetti näiden välillä säädöksissä toteudu. Tämä taas olisi suoraan vastaan jakeluvelvoitelainsäädännön tavoitetta toteuttaa liikenteen päästövähenemät kustannustehokkaasti ja teknologianeutraalisti.

MTK:n näkemyksen mukaan olisi harkitsemisen arvoista tulisiko vastaavat raaka-ainepohjaa koskevat tarkennukset toteuttaa myös lain biopolttoöljyn käytön edistämisestä puolella, kun sovelletaan Uusiutuvan energian direktiivin 26 artiklan 1 mukaisia rajoitteita. Nyky-ymmärryksen mukaan erilaisten nurmien merkitys raaka-ainepohjana ei ole biopolttoöljyn valmistuksessa lainkaan niin kiinnostavaa kuin biokaasun valmistuksessa. Siten asialla lienee hyvin vähäinen merkitys lain biopolttoöljyn käytön edistämisestä puolella. MTK kuitenkin arvioi, että mikäli biokaasulla voi täyttää lain biopolttoöljyn käytön edistämisestä velvoitteita, olisi täsmennyksillä jakelijoiden ja siten myös loppukäyttäjien valinnan mahdollisuuksien kannalta selvästi merkitystä.

Helsingissä 21.4.2021

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anssi Kainulainen
energia-asiantuntija